

Σύντομη απάντησις στὴν «ἀνταπάντησι» τοῦ Καθηγητοῦ κ. Κυριαζόπουλου

Γεβ. Μητροπολίτου Λιμιτριάδος κ. Φωτίου
Ἀρχιεραματέως Ἱερᾶς Συνόδου

Πρὶν προχωρήσουμε στὸ Β΄ μέρος τῆς ἀπαντήσεώς μας «ΟΙ ΚΑΤΑ ΦΑΝΤΑΣΙΑΝ ΟΜΟΛΟΓΗΤΕΣ» στὴν ἀπὸ 06-10-2018 Γνωμοδότηση τοῦ κ. Κυριάκου Κυριαζόπουλου περὶ τοῦ Ν.4301 (στὸ ἐξῆς ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ), ὀφείλουμε μίᾳ σύντομῃ ἀπάντησιν στὴν «ἀνταπάντησιν» τοῦ κ. Καθηγητοῦ στὸ Α΄ μέρος. Σὲ αὐτὴν τὴν «ἀνταπάντησιν» ὁ κ. Καθηγητὴς ἀντὶ νὰ ἀπαντᾷ, μᾶλλον θέτει νέα ἐρωτηματικά. Πάντως, τουλάχιστον, τώρα ἔχει υἰοθέτησει μίᾳ στοιχειώδη διάρθρωσιν καὶ διαίρεσιν σὲ ἐνότητες τοῦ κειμένου του (κατ' ἀντιστοιχίαν τοῦ Α΄ μέρους τῆς ἀπαντήσεως ἡμῶν) γιὰ νὰ εἶναι κάπως εὐκολοδιάβαστο. Εἶναι μίᾳ πρόοδος αὐτό. Ἀπαντοῦμε.

Α. Προοίμιον

Α.1 Περὶ 1^{ης} καὶ 2^{ης} ἀπαντήσεώς μας.

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἔχει τὴν ἐμμονὴν ὅτι ἐγράψαμε δύο ἀπαντήσεις σὲ αὐτόν, μίᾳ συντομῇ ἢ ὁποῖα ἔχει ἀποσυρθεῖ καὶ μίᾳ δεύτερῃ μὲ τίτλον «Οἱ κατὰ φαντασίαν ὁμολογητὲς» (στὸ ἐξῆς ΑΠΑΝΤΗΣΗ). Ἐμεῖς μίᾳ ἀπάντησιν ἐγράψαμε καὶ δημοσιεύσαμε, αὐτὴν ποὺ ἐκεῖνος θεωρεῖ δεύτερη. Ἐκείνη ποὺ αὐτὸς θεωρεῖ πρώτη ἦταν ἓνα δικό μας μήνυμα ἠλεκτρονικοῦ ταχυδρομείου κατὰ τὶς πρώτες ἡμέρας τῆς δημοσιεύσεως τῆς ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΩΣ του, τὸ ὁποῖον ἀργότερα διέρρευσε χωρὶς τὴν θέλησιν καὶ ἄδειάν μας καὶ κάποια ἱστολόγια τὸ δημοσίευσαν, γιὰ νὰ τὸ ἀποσύρουν ἄμεσα μόλις ἐνημέρωσε ἐμᾶς ὁ κ. Καθηγητὴς¹ καὶ ἐμεῖς τοὺς

¹ Ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἐπιθυμεῖ νὰ ἀνακαλέσω δημοσίως «ψευδεῖς ἰσχυρισμοὺς καὶ ἀπαξιωτικὰς γιὰ τὸ πρόσωπόν του ἐκφράσεις». Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὁ, ἕως τότε ἐλάχιστος γνωστός εἰς ἐμὲ, κ. Κυριαζόπουλος στὸ ἠλεκτρονικὸν ἐκεῖνο μήνυμα παρουσιάζεται ὡς μὴ ἀποτειχισμένος νεοημερολογίτης, καθότι τὴν ἀποτειχισίαν του ἀπὸ τὴν νεοημερολογητικὴν ἐκκλησίαν τὴν πληροφορηθήκαμε ἀργότερα. Πλὴν ὅμως ἐμεῖς δὲν εἶχαμε δημοσιεύσει τίποτε γιὰ νὰ αἰσθανθοῦμε τὴν ἀνάγκην δημοσίας ἀνακλήσεως. Ἀλλὰ ἐφ' ὅσον τὸ ζητεῖ ὁ κ. Καθηγητὴς, δὲν ὑπάρχει κανένα πρόβλημα! Ἀνακαλοῦμε δημοσίως τὸ προηγούμενον ἐσφαλμένον καὶ δηλοῦμε εὐθαρσῶς ὅτι ὁ κ. Κυριαζόπουλος εἶναι ἓνας ἀποτειχισμένος νεοημερολογίτης Καθηγητὴς Ἐκκλ. Δικαίου!

Ὅσον ἀφορᾷ τὶς θεωρούμενες ἀπὸ αὐτόν ἀπαξιωτικὰς ἐκφράσεις γιὰ τὸ πρόσωπόν του, ξαναδιαβάζοντας ἐκεῖνο τὸ ἠλεκτρονικὸν μήνυμα δὲν βρήκαμε κάποιον ἀπαξιωτικὸν χαρακτηρισμὸν γιὰ τὸ πρόσωπόν του, ἀλλὰ μόνον γιὰ τὸ συγκεκριμένον ἔργον του, δηλαδὴ τὴν ἐν λόγῳ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ. Αὐτὴν ἐξακολουθοῦμε νὰ θεωροῦμε ἐσφαλμένην, ὅπως

ιστολόγους. Συνεπώς **μία** είναι ή ΑΠΑΝΤΗΣΗ πού δημοσιεύσαμε και δέν γνωρίζουμε γιατί ό κ. Κυριαζόπουλος έπιμένει νά παρουσιάζει τò άτυχώς δημοσιευθέν ήλεκτρονικό μας μήνυμα ως άρθρογράφημα.

Α.2 Η προσφυγή στην άυθεντία και ή κατά πρόσωπον επίθεση²

Ό κ. Κυριαζόπουλος έπικαλείται τήν άυθεντία τής ιδιότητός του ως Καθηγητού του Έκκλησιαστικού Δικαίου, θεολόγου και δικηγόρου για νά ένδυναμώσει τις άπόψεις του, ένω ταυτοχρόνως θεωρεί ότι έμεις δέν έχουμε τά άκαδημαϊκά έχέγγυα για νά κρίνουμε τήν ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ του παραπέμποντας ό ίδιος στο βιογραφικό μας³. Πράγματι, λοιπόν εκεί θα δει κανείς ότι έμεις δέν διαθέτουμε διδακτορικό τίτλο. Αλλά δημιουργούνται τά έξής έρωτήματα:

1°. Άν ένας κάτοχος δύο μεταπτυχιακών τίτλων (μέ τόν ένα στην Όρθόδοξη Θεολογία) δέν μπορεί νά κρίνει τήν ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ, πόσα μεταπτυχιακά και πόσα διδακτορικά και σέ ποιους τομείς πρέπει νά διαθέτει κανείς για νά κρίνει τις γνωμοδοτήσεις του κ. Κυριαζόπουλου⁴;

2°. Άυτοί πού έπιδοκιμάζουν τήν ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ του κ. Κυριαζόπουλου και τήν κρίνουν θετικά διαθέτουν άυτούς τούς τίτλους; Ή μήπως τά άυστηρά κριτήρια ισχύουν μόνον για τούς έπικριτές;

Άλλά δυστυχώς για τόν κ. Κυριαζόπουλο, τά έργα όλων μας κρίνονται άπό όλους και πρέπει τουλάχιστον νά άντέχουν στην κρίση τής κοινής λογικής⁵.

3°. Ό γράφων είναι Έπίσκοπος τής Άληθινής Έκκλησίας του Χριστού και έχει ύποχρέωση νά γνωρίζει τά δόγματα και τούς Ίερούς Κανόνες, βάσει

άποδεικνύεται άπό τήν άπάντησή μας, άν και στην άπάντηση άυτή χρησιμοποιήθηκαν ήπιότεροι χαρακτηρισμοί και σχήματα λόγου.

² Πρόκειται για δύο χαρακτηριστικά παραδείγματα λογικής πλάνης (argumentum ad verecundiam και argumentum ad hominem), τά όποια γνωρίζει καλώς ό κ. Καθηγητής, ό όποιος είναι γνώστης τών λατινικών, και τά εφαρμόζει στην «άνταπάντησή» του. Σύμφωνα μέ αυτές τις λογικές πλάνες, άντι νά γίνεται άντιπαράθεση μέ άντεπιχειρήματα έπί τών έπιχειρημάτων, ή μία πλευρά έπιδιώκει είτε νά στηρίξει τις άπόψεις της στην άυθεντία κάποιου προσώπου (argumentum ad verecundiam), είτε νά άποδυναμώσει τις αντίθετες άπόψεις μειώνοντας τήν άξία του συνομιλητή της (argumentum ad hominem).

³Επιπλέον ό άξιότιμος κ. Καθηγητής, ό όποιος πάντοτε **άπέφευγε νά μās προσφωνήσει μέ τόν τίτλο μας**, στην άνταπάντησή του χρησιμοποιεί και τά κατά κόσμον στοιχεία μας. Άραγε είναι τόσοι πολλοί Έπίσκοποι Φώτιοι στην Σύνοδό μας ώστε χρειάζονται έπιπλέον στοιχεία για νά μās προσδιορίσει;

⁴Μήπως θα πρέπει νά συγκλιθεϊ κάποια Σύνοδος Πρυτάνεων, ως μόνης άρμόδιας για νά κρίνει τά γραπτά του κ. Κυριαζόπουλου;

⁵ Έμεις λοιπόν παραδεχόμαστε ότι δέν διαθέτουμε τò άκαδημαϊκό μέγεθος του κ. Κυριαζόπουλου, οΰτε είμαστε έξοπλισμένοι μέ διδακτορικούς τίτλους, αλλά μικροί όντες έπιχειρούμε νά άντιτάξουμε στην άκαδημαϊκή του πανοπλία, τήν νοητή σφενδόνη τής κοινής λογικής.

τῶν ὁποίων ἀσκεῖ τὸ ποιμαντικό του ἔργο καὶ ἐλέγχει ἑτεροδιδασκαλίες καὶ πλάνες οἱ ὁποῖες ἀπειλοῦν τὸ ποῖμνιο. Ὁ κ. Κυριαζόπουλος εἶναι ἕνας ἀποτειχισμένος νεοημερολογίτης Καθηγητὴς τοῦ Ἐκκλ. Δικαίου μὲ ἕνα ἐλάχιστο μέρος τῶν γνωστικῶν του ἀντικειμένων νὰ ἀποτελεῖ τὸ Κανονικὸ Δίκαιο τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας⁶.

Α.3 Η ἀπάντησι τῆς Συνόδου...

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος δυσαρεστεῖται διότι δὲν ἀσχολήθηκε σύμπασα ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας μας μὲ τὴν γνωμοδότησή του ἀλλὰ μόνον ἡ Ἀρχιερατεία αὐτῆς! Ἐπιχειρεῖ δὲ νὰ βγάλει συμπεράσματα γιὰ τὶς ἀπόψεις τῶν Συνοδικῶν Ἀρχιερέων. Ἡ ἀπάντησή μας ἀσφαλῶς δὲν ἦταν προσωπική, ἀλλὰ ἐκφράζει καὶ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο⁷.

Βεβαίως, ὁ ἴδιος ἀναφέρει ὅτι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀσχολήθηκε μὲ τὴν ὑπόθεσι κάποιου Ἱερέως καὶ ἐνὸς Διοικητικοῦ Συμβουλίου, τοὺς ὁποίους κατέστησε ὑποδίκους γιὰ τὴν ἀποστασία τους. Καὶ τοῦτο γιὰ νὰ κάνει ἀναφορὰ στὸ ἐκτενές⁸ Ὑπόμνημα, τὸ ὁποῖο κατέθεσαν οἱ κατηγορούμενοι πρὸ ἡμερῶν μὲ συνημμένες «σωρεία μαρτυρικῶν καταθέσεων». Ὁ ἴδιος ὁ κ. Κυριαζόπουλος μᾶς ἐζήτησε νὰ ἀναβάλουμε τὴν ἐκδίκασι τῆς ὑποθέσεως ὅταν ἐπρόκειτο νὰ συζητηθεῖ γιὰ πρώτη φορὰ ἡ ὑπόθεσι τους, προκειμένου νὰ προλάβει νὰ συντάξει τὸ ἀπολογητικό τους Ὑπόμνημα. Εἶναι γνωστὸ λοιπὸν, ὅτι αὐτὸς τὸ συνέγραψε καὶ αὐτοὶ τὸ ὑπέγραψαν.

Σὲ αὐτὸ τὸ Ὑπόμνημα ἐπαναλαμβάνεται⁹ τρεῖς φορὲς ὅτι οἱ κατηγορούμενοι ἀποτελοῦν «**διακεκριμένη γνωστὴ θρησκεία** τῆς Ἀποτειχισμένης Κοινότητος τῶν Γνησίων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ...» καὶ τελοῦν ὑπὸ τὴν προστασία τοῦ ἄρθρου 13 τοῦ Συντάγματος! Παραδόξως αὐτὴ ἡ φράσι (ὅπως καὶ ἄλλες) ἐπαναλαμβάνεται καὶ στίς μαρτυρικὲς καταθέσεις που ὑπογράφουν οἱ σύζυγοι, ἀδελφοὶ καὶ λοιποὶ συγγενεῖς τῶν κατηγορουμένων. Ἄραγε οἱ Κατηγορούμενοι καὶ οἱ «μάρτυρες» πρὶν ὑπογράψουν εἶχαν διαβάσει τι εἶχε γράψει ὁ λογογράφος τους;

⁶ Τὸ ἀντικείμενο τοῦ Ἐκκλ. Δικαίου τὸ ὁποῖο διδάσκει ὁ κ. Καθηγητὴς, περιλαμβάνει τοὺς ἐξῆς τρεῖς πυλῶνες: 1) θρησκευτικὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα, 2) σχέσεις κράτους – θρησκευμάτων καὶ 3) ἐσωτερικὰ δίκαια θρησκευμάτων, (βλ. <https://opencourses.auth.gr/modules/document/file.php/OCRS358/Παρουσιάσεις%20Μαθήματος/S.EK.D.%20%231.pdf>) μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸ Κανονικὸ Δίκαιο τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Συνεπῶς, ἐνῶ γιὰ ἐμᾶς οἱ Ἱεροὶ Κανόνες ἀποτελοῦν ἀντικείμενο καθημερινῆς ἐνασχολήσεως, γιὰ τὸν κ. Καθηγητὴ ἀποτελοῦν ἕνα μικρὸ μόνο μέρος τῶν διδακτικῶν του ἀντικειμένων.

⁷ Ἐμεῖς ὅμως δὲν διαχωρίζουμε τὶς ιδιότητές μας ὅπως ὁ κ. Καθηγητὴς (ὁ ὁποῖος τὸ 2015 ἀναφερόταν στὸ θέμα τοῦ Ν.4301 ὡς νομικὸς καὶ τὸ 2018 ὡς θεολόγος) ὥστε νὰ ὀμιλοῦμε πότε προσωπικῶς καὶ πότε ὡς Ἀρχιερατεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

⁸ Καὶ πῶς μπορούσε νὰ μὴν εἶναι ἐκτενές, ἀφοῦ ὁ κ. Κυριαζόπουλος τὸ συνέγραψε;

⁹ Καὶ πῶς μπορούσε νὰ μὴν ἔχει ἐπαναλήψεις, ἀφοῦ ὁ κ. Κυριαζόπουλος τὸ συνέγραψε;

Β. Σχόλια ἐπὶ τῆς «ἀνταπαντίσεως στὴν εἰσαγωγή» τῆς ἀπαντήσεώς μας

Β.1 Η ...ἀντικειμενικότητα

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος προσπαθεῖ νὰ μᾶς πείσει ὅτι μετὰ τὴν προσέγγισή του ἀπὸ τοὺς διαφωνοῦντες μὲ τὴν Ἱερὰ ἡμῶν Σύνοδο ἐπιβαλλόταν «ἡ ἀντικειμενικὴ καὶ ἀποστασιοποιημένη ἐξέταση θέματος» καὶ ὅτι τοῦτο ἔγινε!

Ἐρώτημα: Μήπως ἡ ἀποψη πού διατύπωσε **3 χρόνια νωρίτερα** στὴ διάλεξή του περὶ τῆς ἀκίνητης περιουσίας τῶν ΓΟΧ, κατὰ τὴν ὁποία δήλωνε ὅτι οἱ ΓΟΧ **μποροῦν νὰ κάνουν χρήση τοῦ νέου νόμου γιὰ τὰ Θρησκευτικὰ Νομικὰ Πρόσωπα καὶ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Νομικὰ Πρόσωπα**, ἦταν περισσότερο ἀντικειμενικὴ; Ἐμεῖς νομίζουμε ναί, διότι αὐτὴ ἡ δήλωση ἔγινε σὲ **ἀνύποπτο χρόνο** καὶ πρὶν τὸν προσεγγίσουν εἴτε οἱ διαφωνοῦντες, εἴτε οἱ συμφωνοῦντες γιὰ νὰ τροφοδοτήσουν τὸ ἀμιγῶς (θέλουμε νὰ πιστεύουμε) ἀκαδημαϊκὸ του ἐνδιαφέρον γιὰ τὸ νομικὸ αὐτὸ ζήτημα.

Ἄλλωστε γιὰ τὴν οἱ διαφωνοῦντες πρὸς τὴν Ἱερὰ Σύνοδο (καὶ de facto ἤδη ἀποτερισμένοι) ΓΟΧ οἱ ὁποῖοι τὸν προσήγγισαν, διάλεξαν τὸν συγκεκριμένο καθηγητὴ; Μήπως ἄραγε βάρυνε τὸ ὅτι ἦταν καὶ ὁ ἴδιος ἀποτερισμένος ἀπὸ τὴν νεοημερολογιτικὴ Σύνοδο; Μήπως αὐτὸ ἐπηρέασε τὴν κρίση του νὰ μεροληπτήσῃ ὑπὲρ τῶν ΓΟΧ ἀποτερισμένων; Δὲν γνωρίζουμε, ἀπλῶς ἀναρωτιώμαστε. Διότι κατὰ τὸν αἰσώπειο μῦθο τῆς κολοβῆς ἀλεπούς, αὐτὴ πού εἶχε χάσει τὴν οὐρὰ τῆς προσπαθῶντας νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ τὸ δόκανο, εἶχε τὴν ἐμμονὴ νὰ πείσει τίς ἄλλες ἀλεπούδες νὰ κόψουν τίς οὐρές τους καὶ ἐκεῖνες γιὰ νὰ μὴν αἰσθάνεται μόνη. Μήπως κάποια παρόμοια τάση ἐπηρέασε τὴν ἀντικειμενικότητα τοῦ κ. Καθηγητοῦ τὸ 2018, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἦταν ἀνεπηρέαστος τὸ 2015;

Β.2 Πρὸς νεοημερολογίτες ἀποτερισμένους

Ἡ ἀναφορὰ μας σὲ γνωμοδότηση τοῦ κ. Κυριαζόπουλου (πρὸς Νεοημερολογίτες ἀποτερισμένους) δὲν ἀφορᾷ αὐτὴν πού ἔκανε γιὰ τὴν Σύνοδο τοῦ Κολυμβαρίου στὶς 25-7-2016, ἀλλὰ αὐτὴν (στὴν ὁποία παραπέμπουμε ἄλλωστε στὴν ὑποσημ. 9) τὴν ἀπὸ 13-10-2016, καὶ ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἔχουμε παραθέσει αὐτούσιο ἀπόσπασμα στὸ Παράρτημα Α' τῆς ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΣ μας. Ποῦ εἶναι τὸ σφάλμα μας λοιπόν; Τὴν ἀναφέρει στὴν ἀνταπάντησή του καὶ ὁ ἴδιος μὲ τὸν (σιδηροδρομικοῦ μεγέθους) πλήρη τίτλο «Ἡ διακοπὴ μνημοσύνου ἀπὸ κληρικούς καὶ ἡ διακοπὴ κοινωνίας ἀπὸ μοναχοὺς ἢ λαϊκοὺς, σε περίπτωσι δημοσίας διακέρυξης αἰρέσεως ἀπὸ Ἐπίσκοπο, Προκαθήμενο ἢ Σύνοδο Ἐπισκόπων,

στοιχειοθετεί το εκκλησιαστικό ποινικό αδίκημα του σχίσματος;». Έκει ό κ. Κυριαζόπουλος θεωρεί ως έκκλησιολογικό σφάλμα τήν ύπαρξη Αρχιερέων τής Έκκλησίας ΓΟΧ Ελλάδος.

Β.3 Τò θέμα τῶν παράλληλων Συνόδων

Ακριβῶς τήν ἄποψή του, ὅτι οἱ παλαιοημερολογῖτες ἔπραξαν «έκκλησιολογικῶς ἐσφαλμένα» ἀποκτῶντας δική τους Ἱεραρχία, ὀνομάζει «θέμα παραλλήλων Συνόδων» ὁ κ. Κυριαζόπουλος καί τὸ θεωρεῖ ἄσχετο μὲ τὸ θέμα τῆς ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΩΣ του καί θεωρεῖ ὅτι ἐμεῖς τὸ ἀναφέρουμε στήν ΑΠΑΝΤΗΣΗ μας χάριν ἀποπροσανατολισμοῦ.

Ἀρνεῖται ὁ κ. Κυριαζόπουλος ὅτι θεωρεῖ έκκλησιολογικῶς ἐσφαλμένη τήν ύπαρξη Ἱεραρχίας τῶν ΓΟΧ; Ἄν ἔχει ἀλλάξει γνώμη τώρα ἄς μᾶς τὸ πεῖ. Ἄν τώρα δικαιῶνει τὸν ἀγῶνα τῶν ΓΟΧ, τὸν συγχαίρουμε, ἀλλὰ ἡ διατύπωση αὐτὴ εἶναι πολὺ γενικὴ. Τὸ ἐρώτημα εἶναι: ἐξακολουθεῖ νὰ θεωρεῖ έκκλησιολογικῶς ἐσφαλμένο τὸ νὰ ἔχουν οἱ ΓΟΧ δική τους Ἱεραρχία; Αὐτὸ εἶναι πολὺ σημαντικό καί καθόλου ἄσχετο μὲ τὴν γνωμοδότησή του γιὰ τὸ ζήτημα τοῦ Ν.4301. Διότι δι' αὐτῆς καλεῖται νὰ γνωμοδοτήσῃ γιὰ τὸ «έκκλησιολογικῶς ὀρθόν» τῆς χρήσεως τοῦ Ν.4301 ἀπὸ τοὺς ΓΟΧ. Ἄν, λοιπόν, ἡ χρήση τοῦ Ν.4301 εἶναι γιὰ τοὺς ΓΟΧ τόσο έκκλησιολογικῶς ἐσφαλμένη, ὅσο καί ἡ ἀπόκτηση ἐκ μέρους τους ἰδιαίτερης Ἱεραρχίας, τότε ὅλοι οἱ ΓΟΧ κατανοοῦμε τι θεωρεῖ ὁ κ. Κυριαζόπουλος έκκλησιολογικῶς ὀρθόν καί τι έκκλησιολογικῶς ἐσφαλμένον...

Β.4 «Φίλοι» καί «πολέμιοι»

Ὁ ἀγαπητὸς κ. Κυριαζόπουλος θεωρεῖ «μέθοδο τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως» τὸ νὰ χαρακτηρίζῃ κάποιος φίλους ἢ πολεμίους τῆς Έκκλησίας κάποιους ἐπιστήμονες. Ὑπερβάλλει ὁ κ. Καθηγητῆς. Δὲν ζητήσαμε νὰ καεῖ στήν πυρὰ ἐπειδὴ διαφωνεῖ μαζί μας. Ἀλλὰ ἂν ἐξακολουθεῖ νὰ ἀρνεῖται στήν Έκκλησία μας τὸ δικαίωμα νὰ ὑφίσταται (διότι δίχως Ἀρχιερωσύνη θὰ εἶχε προ πολλοῦ ἐξαλειφθεῖ) τότε φυσικὰ δὲν μπορεῖ νὰ χαρακτηρισθεῖ ὡς φίλος της. Ἄλλωστε τήν ἄποψή του νὰ θεωρεῖ έκκλησιολογικῶς ἐσφαλμένη τήν ύπαρξη Ἱεραρχίας τῶν ΓΟΧ δὲν τὴν θεμελιώνει μὲ καμία παραπομπή καί ἄρα δὲν μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ ἐπιστημονική, ἀλλὰ ἀπλῶς μία ἀτεκμηρίωτη προσωπική του γνώμη. Ἀσφαλῶς, ὁ κ. Κυριαζόπουλος, δὲν μπορεῖ νὰ μᾶς ἀπαγορεύσει νὰ στηλιτεύουμε τὶς ἀστήρικτες ἐπιθέσεις του κατὰ τῆς ὑποστάσεως τῆς Έκκλησίας μας.

Σχετικῶς μὲ τοὺς φίλους μας ἐγκρίτους Καθηγητῆς τοὺς ὁποίους ἀναφέρουμε στὶς Ἐρωταποκρίσεις μας τοῦ 2015 καί μᾶς προκαλεῖ νὰ ἀναφέρουμε τὶς θρησκευτικὲς τους πεποιθήσεις καί ἂν ἀκολουθοῦν τὸ νέο ἡμερολόγιο ἢ τὸ παλαιό, ἀπαντοῦμε ὅτι οἱ διαπρεπεῖς αὐτοὶ συνάδελφοι τοῦ κ. Κυριαζόπουλου, πράγματι μὲ σθένος ὑπερασπίσθηκαν ὑποθέσεις

τῆς Ἐκκλησίας μας στὰ Ἑλληνικά Δικαστήρια καὶ ἀπέδειξαν ἐμπράκτως, πρωτίστως τὴν ἐπιστημονικὴ τους ἐπάρκεια καὶ ἀντικειμενικότητα καὶ δευτερευόντως τὴν φιλία τους ὑπερασπιζόμενοι τὰ δίκαια τῆς Ἐκκλησίας τῶν ΓΟΧ σὲ νομικὸ ἐπίπεδο. Γιὰ τὶς νομικὲς τους ὑπηρεσίες καὶ μόνο συνεργαζόμεστε καὶ συνεπῶς δὲν μᾶς ἀφοροῦν οἱ θρησκευτικὲς τους πεποιθήσεις. **Δὲν ἀποτανθήκαμε ποτὲ σὲ αὐτοὺς γιὰ νὰ μᾶς συμβουλευσοῦν ποιὸ εἶναι τὸ «ἐκκλησιολογικῶς ὀρθόν»!** Ὅπως ὁ καθένας ποὺ διαθέτει κοινὴ λογικὴ μπορεῖ νὰ καταλάβει, ἀκόμη καὶ ἂν δὲν διαθέτει τοὺς ἀκαδημαϊκοὺς τίτλους τοῦ κ. Κυριαζόπουλου, **τὰ ἐκκλησιολογικὰ ζητήματα ἀνήκουν στὴν σφαίρα τῆς θεολογίας καὶ ἄρα ἔχουν σημαντικὸ ρόλο οἱ θρησκευτικὲς πεποιθήσεις τοῦ γνωμοδοτοῦντος.**

Γ. Ὑπὲρ ἐπὶ τῆς οὐσίας

Γ.1. Γιὰ τὰ ὅρια τῆς Κανονικῆς Δικαιοδοσίας

Κατ' ἀρχὴν δὲν κάνουμε μάθημα στὸν κ. Κυριαζόπουλο. Δὲν ἀμφιβάλλουμε ὅτι γνωρίζει καλῶς τί σημαίνει ὁ ὅρος «κανονικὴ δικαιοδοσία». Γι' αὐτὸ καὶ τὸ ἀτόπημά του εἶναι μεγαλύτερο καθὼς ἐν γνώσει του ἐπιχειρεῖ παραπλάνηση τῶν ἀναγνωστῶν τῆς ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΩΣ. Ἡ ἐπεξήγησή μας γιὰ τὸν ὅρο αὐτὸ ἀφορᾷ τὸ κοινὸ καὶ ὄχι τὸν κ. Κυριαζόπουλο.

Σφάλλει ὁ κ. Κυριαζόπουλος ὅταν γράφει ὅτι σφάλλουμε ἰσχυριζόμενοι ὅτι ὁ νομοθέτης στὸ ἄρθρο 16 τοῦ Ν.4301 ΔΕΝ προβαίνει σὲ ἀξιολογικὲς κρίσεις γιὰ τὸ ποιά εἶναι ἡ κανονικὴ Ἐκκλησία καὶ ποιά δὲν εἶναι. Αὐτὰ ποὺ ἀναφέρει στὴ συνέχεια τῆς παραγράφου III.1 τῆς ἀνταπαντήσεώς του ὁ κ. Κυριαζόπουλος εἶναι ἄσχετα καὶ ἀφοροῦν τὴν ἔννοια τῆς «ἐπικρατοῦσης θρησκείας» τοῦ ἄρθρ. 3 τοῦ Συντάγματος (στὴν ὁποία ἀναφερόμαστε στὴν ἐπόμενη παράγραφο). Γιὰ τὸ συγκεκριμένο θέμα, ὁ κ. Καθηγητῆς **κακῶς** χρησιμοποιεῖ τὴν ἔκφραση τοῦ ἄρθρ. 16 τοῦ Ν.4301 ποὺ ἀναφέρεται στὴν κανονικὴ δικαιοδοσία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, γιὰ νὰ τεκμηριώσῃ δῆθεν ὅτι ὁ νομοθέτης παραβιάζει τὴν συνταγματικὴ ἀρχὴ τῆς ἀμεροληψίας τοῦ Κράτους κρίνοντας ποιὲς Ἐκκλησίες εἶναι κανονικὲς καὶ ποιὲς ὄχι, διότι κατὰ τὸν κ. Κυριαζόπουλο, θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναφέρεται ὄχι στὴν «Κανονικὴ δικαιοδοσία» ἀλλὰ στὴν «δικαιοδοσία». Ἐφ' ὅσον γνωρίζει τί σημαίνει ὁ ὅρος «κανονικὴ δικαιοδοσία»¹⁰ καταλαβαίνει πλήρως γιὰ τὸν συγκεκριμένο θέμα, ὁ κ. Καθηγητῆς καὶ συνεπῶς τὰ ὑπόλοιπα, τὰ ὁποία γράφει στὴν ἀνταπάντησή του, εἶναι ὑπεκφυγῆς γιὰ τὴν θόλωση τῶν ὑδάτων, προκειμένου νὰ καλυφθεῖ ἀνεπιτυχῶς ἡ ἔνδεια ἐπιχειρημάτων. Τὸ θέμα

¹⁰Τὰ ὅρια διοικητικῶν ἀρμοδιοτήτων ἐνὸς ἐκκλησιαστικοῦ ὀργανισμοῦ.

μας ἐν προκειμένῳ δὲν εἶναι τὸ Σύνταγμα, ἀλλὰ τὸ ἄρθρο 16 τοῦ Ν.4301 καὶ αὐτὸ τὸ σημεῖο τὸ παρερμήνευσε σκοπίμως ὁ κ. Καθηγητής.

Γ.2 Ἡ «ἐπικρατοῦσα θρησκεία»

Καὶ ἐδῶ τὰ πολλὰ λόγια εἶναι περιττά. Ἐφ' ὅσον ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἐξακολουθεῖ νὰ ἐπιμένει ὅτι ...ἐμεῖς πάντοτε θεωρούσαμε εἴτε ὅτι εἴμαστε ἡ ἐπικρατοῦσα θρησκεία στὴν Ἑλλάδα, εἴτε ὅτι ἀρνούμεθα νὰ δηλώσουμε ὅτι ἡ «θρησκευτικὴ μας κίνηση εἶναι διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν ἐπικρατοῦσα θρησκεία», δὲν ἔχει παρὰ νὰ μᾶς παρουσιάσει ποιὸς ἀπὸ τοὺς ΓΟΧ Ἀρχιερεῖς, πότε καὶ ποῦ ἔκανε μία τέτοια δήλωση. Ποῦ εἶναι γραμμένο γιὰ νὰ τὸ δοῦμε καὶ ἐμεῖς καὶ νὰ λήξει ἡ ἱστορία! Ὅσο δὲν μᾶς παρουσιάζει μία τέτοια μαρτυρία, εἶναι ἐκτεθειμένος ὅτι παρουσιάζει δικὰ του συμπεράσματα ὡς δικές μας δηλώσεις καὶ φρονήματα. Δὲν θέλουμε νὰ βρεῖ δηλώσεις τοῦ τύπου «ἐμεῖς εἴμεθα τὸ ἀκαινοτόμητον πλήρωμα» ἢ «ἡ συνέχεια τῆς Αὐτοκεφάλου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τὴν ἀκαινοτόμητον ἔννοιαν», κ.λπ.. Τέτοιες ὑπάρχουν πολλές καὶ τίς γνωρίζουμε. Ποῦ ὑπάρχει ὅμως σὲ δηλώσεις μας ὅτι ἐμεῖς εἴμαστε ἡ «ἐπικρατοῦσα θρησκεία» στὴν Ἑλλάδα. Δὲν χρειάζονται λοιπὸν περιττά λόγια, περιμένουμε τίς παραπομπές¹¹.

Γ.3 Τὸ τμῆμα ἑτεροδόξων

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος διάβασε τὴν γραπτὴ ἀπάντηση τοῦ Ὑπουργείου καὶ δὲν ἐπείσθη ὅτι οἱ ΓΟΧ δὲν ἐποπτεύονται ἀπὸ τὸ τμῆμα ἑτεροδόξων. Τηλεφώνησε (ὅπως ὁ ἴδιος δηλώνει) στὴν Γενικὴ Γραμματεία Θρησκευμάτων καὶ ὁ Προϊστάμενος τῆς Διευθύνσεως Θρησκευτικῆς Διοικήσεως κ. Πιπταδάκης τοῦ εἶπε τὸ ἴδιο καὶ πάλι ὁ κ. Κυριαζόπουλος δὲν ἐπείσθη. Ἀποτελεῖ αὐτὸ ἀπόδειξη ἀντικειμενικῆς προσεγγίσεως τοῦ θέματος, ἢ μήπως εἶναι ὁ ὀρισμὸς τῆς προκαταλήψεως;

Ὁ ἰσχυρισμὸς του ὅτι ἐμεῖς ἐκουσίως διὰ τῆς συστάσεως Θρησκευτικῶν Νομικῶν Προσώπων ὑπαχθήκαμε στὸ τμῆμα ἑτεροδόξων εἶναι ἀυθαίρετος καὶ ἀναπόδεικτος¹². Ἄφησε δὲ ἀναπάντητο τὸ ἐρώτημα τὸ ὁποῖο τοῦ εἶχαμε ἀπευθύνει καὶ στρέφει τὸν λόγο ἀλλοῦ. Ἐπαναλαμβάνουμε λοιπὸν τὸ ἐρώτημα: Ποῦ κατὰ τὴν γνώμη του «ὑπάγονται¹³», οἱ λοιπὲς Μητροπόλεις ἐκτὸς τῶν τριῶν (οἱ ὁποῖες συνέστησαν ΘΝΠ), καθὼς καὶ ὅλες οἱ λοιπὲς «Ἐκκλησίες ΓΟΧ» ποῦ δὲν

¹¹ Προφανῶς δὲν ὑπάρχουν, εἰδάλλως θὰ τίς εἶχε ἀναφέρει ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή.

¹² Οὐδέποτε ἐμεῖς ζητήσαμε κάτι τέτοιο. Ἐπίσης τὸ ποιά ὑπηρεσία (Γραμματεία, Διεύθυνση, ἢ Τμῆμα) τοῦ Ὑπουργείου ἀσκεῖ τὴν κατὰ νόμον ἐποτεία ἐπὶ τῶν κοινοτήτων ΓΟΧ δὲν ἔχει ἀπολύτως καμία συνάρτηση μὲ τὸ εἶδος τῆς νομικῆς προσωπικότητος ποῦ ἔχει αὐτὴ ἡ κοινότητα.

¹³ Κακῶς χρησιμοποιεῖται τὸ ρῆμα αὐτό. Οἱ διάφορες θρησκευτικὲς κοινότητες δὲν ὑπάγονται σὲ τμήματα ἢ διευθύνσεις Ὑπουργείων, ἀλλὰ ἀπλῶς κατὰ τὸν νόμο ἐποπτεύονται ἀπὸ αὐτά.

έχουν προσλάβει την μορφή των ΘΝΠ; Ποιό τμήμα ή διεύθυνση του Υπουργείου άσκει την κατά τον νόμο έποπτεία; Αναμένουμε την απάντηση και σε αυτό το σημείο.

Γ.4 Λοιπά θέματα

1. Ο κ. Κυριαζόπουλος αντιπαρέρχεται σιωπηρά την αναφορά μας στο Μητρώο Θρησκευτικών Λειτουργών, στο οποίο, σύμφωνα με πρόσφατο νόμο, τον όποιον αναφέρουμε στην ΑΠΑΝΤΗΣΗ μας, θα συμπεριληφθούν πλέον όχι μόνον οί έτεροδόξοι, οί έτερόθρησκοι και οί ΓΟΧ Κληρικοί, αλλά πλέον και οί νεοημερολογίτες Κληρικοί. Συνεπώς ή συμπερίληψη στο Μητρώο αυτό δέν αποτελεί κριτήριο ορθοδοξίας ή έτεροδοξίας για να τὸ χρησιμοποιεῖ ὁ κ. Καθηγητής.

2. Μᾶς ἀναφέρει πάντως ἀναπάντεχα ἕνα ἄλλο γεγονός. Διαπίστωσε (καθυστερημένα) ὅτι τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας Ἐρεῦνης καὶ Θρησκευμάτων ζητεῖ καὶ ἀπὸ τίς κοινότητες τῶν ΓΟΧ (Μονές, Ἐνορίες, Μητροπόλεις) πού δέν συνέστησαν ΘΝΠ τὴν ἀπόκτηση διοικητικῆς ἄδειας γιὰ ἀνέγερση ἢ λειτουργία εὐκτηρίου οἴκου ἢ ναοῦ¹⁴. Μᾶς ἀποκαλύπτει ὅτι ἡ Διεύθυνση Θρησκευτικῆς Διοίκησης διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 1797802/Θ1/25-10-2018 ἀποφάσεώς της χορήγησε τέτοια ἄδεια ἀνεγέρσεως χώρου λατρείας στὴν «Ἀδελφότητα Ἁγίας Εἰρήνης Χρυσοβαλάντου ΝΠΙΔ» τοῦ Βόλου. Ἡ ἐν λόγω κοινότητα δέν ὑπάγεται πνευματικῶς στὴν Ἱερά ἡμῶν Σύνοδο. Ἐμεῖς ἐπισημαίνουμε τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἄδεια χορηγήθηκε ἀπὸ τὴν **Διεύθυνση Θρησκευτικῆς Διοίκησης** (ὅπως μᾶς ἀποκαλύπτει ὁ ἴδιος ὁ κ. Κυριαζόπουλος) καὶ **ὄχι ἀπὸ τὸ Τμήμα Ἐτεροδόξων**, ὅπως θὰ συνέβαινε ἂν ἡ ἐν λόγω κοινότης ἐποπτευόταν ἀπὸ τὸ τμήμα τῶν έτεροδόξων. Ἄν ἐπρόκειτο γιὰ χῶρο λατρείας μωαμεθανῶν ἢ χορήγηση τῆς ἄδειας θὰ γινόταν ἀπὸ τμήμα μουσουλμανικῶν ὑποθέσεων. Ἄν ἐπρόκειτο γιὰ Ἐνορία νεοημερολογιτῶν, τὸ Τμήμα Ἐκκλησιαστικῆς Διοικήσεως θὰ προετοιμαζε τὸ ἀναγκαῖο Προεδρικό Διάταγμα. Ἐπειδὴ ἀκριβῶς τὸ ζήτημα τῆς Ἀδελφότητος τῆς Ἁγίας Εἰρήνης Χρυσοβαλάντου Βόλου ἀφοροῦσε ΓΟΧ, ἡ ἄδεια

¹⁴ Διαμαρτύρεται ὁ κ. Καθηγητής, διότι κατὰ τὴν ἀπόφαση ΣτΕ 1444/1991 δέν πρέπει νὰ χορηγεῖται ἄδεια ἀπὸ τὸ ὙΠΕΘ γιὰ τοὺς ναοὺς τῶν ΓΟΧ κατὰ τίς διατάξεις τῶν νόμων α) Α.Ν. 1363/1938, β) Α.Ν. 1672/1939, γ) Β.Δ. 20-5/2-6-1939 καὶ δ) ἄρθρ. 27 Ν.3467/2006. Ναὶ ἀλλὰ δέν μᾶς ἐξηγεῖ ὁ κ. Καθηγητής πῶς εἶναι δυνατὸν μία δικαστικὴ ἀπόφαση τοῦ 1991 νὰ ἀφορᾷ καὶ τὸν μεταγενέστερο νόμο τοῦ 2006, ὁ ὁποῖος ἀκριβῶς τροποποίησε τοὺς Ἀναγκαστικούς Νόμους τοῦ 1938-1939, οἱ ὁποῖοι προέβλεπαν ἄδεια τοῦ ἐπιχωρίου νεοημερολογίτη ἀρχιερέως γιὰ τὴν ἀνέγερση ναοῦ ὁποιοῦδήποτε δόγματος. Αὐτὸ ἦταν τὸ ἐμπόδιό μας νὰ κτίζουμε ἐλεύθερα ναοὺς καὶ ὄχι ἡ διοικητικὴ ἄδεια τοῦ Ὑπουργείου. Αὐτὸ λοιπὸν καταργήθηκε μὲ τὸ ἄρθρ. 27 Ν.3467/2006. Ἄλλωστε ἄδεια τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν (σύμφωνα μὲ τὴν τότε νομοθεσία, ἢ ὁποία μεταβλήθηκε μὲ τοὺς προαναφερθέντες Ἀναγκαστικούς Νόμους) διαθέτει ἤδη ἀπὸ τὸ 1929 καὶ ὁ Ἰ. Ναὸς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου τὸν ὁποῖον κατέχουν οἱ ἐντολεῖς τοῦ κ. Κυριαζόπουλου. Τὸ πρωτότυπο τῆς ἄδειας αὐτῆς εἶναι στὸ ἀρχεῖο τῆς Ἱ. Μητροπόλεως ΓΟΧ Δημητριάδος.

χορηγήθηκε από την Διεύθυνση Θρησκευτικής Διοικήσεως! Τί χρειάν, λοιπόν, έχομεν μαρτύρων; Ο ίδιος ό κ. Κυριαζόπουλος μάς απέδειξε περίτρανα, δίχως νά τó θέλει, ότι οί ΓΟΧ (είτε έχουν συστήσει ΘΝΠ είτε όχι) έποπτεύονται από την Διεύθυνση Θρησκευτικής Διοίκτησης και όχι από τó τμήμα έτεροδόξων¹⁵!

Ός έκ τούτου, εκφράζουμε έκ βάθους καρδίας τήν εύχαριστία μας στόν κ. Καθηγητή, διότι βοήθησε στην διαλεύκανση τής ύποθέσεως και ύποσχόμαστε ότι λίαν συντόμως θά λάβει γνώση και του Β'μέρους τής απαντήσεώς μας στην ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ του.

¹⁵ Βέβαια ή νεοπαγής «γνωστή θρησκεία τής ΑΚΓΟΧ» ("Αποτειχισμένη Κοινότητα τών Γνησίων Όρθοδόξων Χριστιανών") ή όποία συνεστήθη σύμφωνα με τις όδηγίες του κ. Κυριαζοπούλου, αν καταδικασθει επί αίρέσει από την Ιερά ήμών Σύνοδο και κοινοποιηθει ή απόφασή της στο Υπουργείο, θά έχει έξαιρετικό ένδιαφέρον νά δοϋμε σε ποιο τμήμα θά ανατεθει ή κατά τόν νόμο έποπτεία της.